

سر آرتور فرنکس (Sir Arthur Franks) که هفته گذشته به سن 88 سالگی در لندن درگذشت تمام عمر حرفه ایش را در خدمت سرویس جاسوسی انگلستان (MI6) به سر برد و تمام مدارج را تا بالاترین مقام طی کرد: در 29 سالگی عضو ساده این مرکز شد و در 58 سالگی به ریاست عالییه اش رسید.

کل شرح احوال سر آرتور و فعالیت هایش مورد نظر ما نیست، چون ظرف سال های خدمت تا هنگام بازنشستگی (1981) طبعاً وی به مأموریت ها و مسافرت های متعدد و مختلفی رفته است و در بسیاری از حوادث آفریده «ام آی سیکس» شاهد عینی یا بازیگر اصلی بوده است.

در میان آنها سفر و مأموریتی که برای ما جالب است گذار وی است به ایران - به ویژه از این رو که تاریخ این مأموریت (1952) مصادف است با زمانی که کشور متبوع او با همدستی امریکا دسیسه براندازی حکومت ملی دکتر مصدق را تدارک می دیده است. نشریه گاردین چاپ بریتانیا در این باره چنین می نویسد:

فرنکس در زمانی که مأموران «ام آی سیکس» و «سی آی ای» توطئه سقوط محمد مصدق را تحت عنوان طرح بوت (Operation Boot) به مرحله اجرا در می آوردند به تهران گسیل شد. نخست وزیر ایران به گناه ملی کردن صنعت نفت قربانی کودتایی شد که مخارجش را امریکا برعهده گرفت و محمد رضا شاه را دوباره بر تخت طاووس نشاند... تا انقلاب خمینی به زیرش بکشد... کودتایی که ایرانیان هرگز فراموشش نکرده اند.

خبر درگذشت رئیس اسبق «ام آی سیکس» در بخش فارسی رادیو بی بی سی انعکاسی نیافت گرچه با ایرانیان و تاریخ معاصر آنان - آن هم در لحظات حساسش - مرتبط بود. البته از اینکه این بنگاه خبر پراکنی به آن نپرداخته است تعجب نمی بایست کرد: در مورد خانم ان لمپتن [به سخن روز] «نگاهی به رسانه ها، البته نباید پشت سر مرده حرف زد!» مراجعه کنید]

می شد از قباهایی که او بر قامت جاسوسی اش پوشیده بود حرف زد و شغل اصلیش را پنهان کرد، اما مسکوت گذاشتن حرفه واقعی سر آرتور فرنکس، که سال ها در رأس دستگاه جاسوسی انگلستان جای داشت، مشکل بود!

برای خواندن اصل مقاله در گاردین

<http://www.guardian.co.uk/uk/2008/oct/28/sir-arthur-franks-obituary>

شنبه یکم نوامبر ۲۰۰۸

یازدهم آبان ۱۳۸۷